

PREA BUN CA SĂ FII IGNORAT

This edition published by arrangement with Grand Central Publishing,
New York, New York, USA.

All rights reserved

So Good They Can't Ignore You

Copyright © 2012 by Calvin C. Newport

© 2022 Editura ACT și Politon pentru prezenta ediție românească

Editura ACT și Politon

Str. Încălnată, nr. 129, Sector 5, București, România, C.P. 050202.

tel: 0723 150 590, e-mail: office@actsipton.ro

www.ACTsiPoliton.ro/blog

Traducător: **Beatrice Popescu**

Redactor: **Alexandru-Florin Colțan**

Editor: **Maria Nicula**

Tehnoredactor: **Teodora Vlădescu**

Coperta: **Alexandra Ilie**

Copyright Manager: **Andrei Popa**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEWPORT, CAL

Prea bun ca să fii ignorat / Cal Newport; trad.: Beatrice Popescu. -

București: ACT și Politon, 2022

ISBN 978-606-913-964-6

I. Popescu, Beatrice (trad.)

159.9

331

AVERTISMENT: Distribuirea, copierea sau piratarea în orice fel a acestei cărți nu este pedepsită numai prin lege, dar contravine și tuturor normelor și principiilor etice și sănătoase pe care un astfel de titlu le promovează. Ce fel de efect va avea energia pe care vreți să o transmiteți mai departe, dacă aceasta vine prin furt, ilegalitate și lipsă de respect față de autor și față de toți cei care au contribuit la crearea acestei cărți, astfel ca ea să ajungă la dumneavoastră? Împărtășiți cu ceilalți informațiile importante, valorile și lecțiile pe care le-ați aflat din acest material, într-un mod corect și responsabil.

Cal Newport

PREA BUN CA SĂ FII IGNORAT

*De ce este competența mai importantă decât pasiunea,
când ești în căutarea unui job extraordinar*

Traducere din limba engleză de
Beatrice Popescu

 ACT și Politon

2022

Pentru Julie

CUPRINS

Pasiunea călugărului	9
Căutarea începe	17

Regula nr. 1: Nu îți urma pasiunea

Capitolul I – „Pasiunea” lui Steve Jobs	23
Capitolul II – Pasiunea este rară	32
Capitolul III – Pasiunea este periculoasă	41

Regula nr. 2: Fii așa de bun, încât să nu poți fi ignorat (sau importanța abilității)

Capitolul IV – Claritatea meșteșugarului	49
Capitolul V – Puterea capitalului de carieră	62
Capitolul VI – Maestrii capitalului de carieră	78
Capitolul VII – Cum să devii un meșteșugar	95
Rezumatul regulii nr. 2	123

Regula nr. 3: Refuză o promovare (sau importanța controlului)

Capitolul VIII – Elixirul jobului de vis	127
Capitolul IX – Prima capcană a controlului	138
Capitolul X – Cea de-a doua capcană a controlului	145
Capitolul XI – Cum să eviți capcanele controlului	157
Rezumatul regulii nr. 3	165

Regula nr. 4:
Gândește la scară mică, acționează la scară mare
(sau importanța misiunii)

Capitolul XII – Viața plină de sens a lui Pardis Sabeti	169
Capitolul XIII – O misiune necesită capital de carieră	177
Capitolul XIV – O misiune necesită „mici pariuri”	191
Capitolul XV – Misiunile necesită marketing	206
Rezumatul regulii nr. 4	219
Concluzie	221
Povestea mea continuă	223
Cum am aplicat regula nr. 1	227
Cum am aplicat regula nr. 2	233
Cum am aplicat regula nr. 3	243
Cum am aplicat regula nr. 4	249
Este mai important să muncești corect, decât să găsești un loc de muncă potrivit	255
Glosar	259
Profiluri de carieră – rezumat	267
Mulțumiri	285

Introducere

Pasiunea călugărului

„Urmează-ți pasiunea!” este un sfat periculos.

Thomas și-a dat seama de acest lucru într-unul dintre ultimele locuri în care te-ai fi putut aștepta. El mergea pe o cărare, prin pădurea de stejari care mărginește versantul sudic al muntelui Tremper*. Cărarea era una dintre numeroasele care traversează proprietatea de aproximativ 94 de hectare a mănăstirii Zen Mountain – mănăstirea care numește colțul acela al lanțului montan Catskill „casă” de la începutul anilor ‘80. Thomas se afla la jumătatea șederii sale de doi ani în mănăstire, unde era călugăr novice. Cu un an în urmă, sosirea lui la mănăstire reprezentase îndeplinirea unei fantezii despre jobul de vis, pe care o avusese ani de zile. El își urmase pasiunea pentru filosofia și pentru spiritualitatea Zen până în acest refugiu izolat din munții Catskill și, în schimb, se aștepta să găsească fericirea. Totuși, în acea după-amiază, cum stătea el așa în pădurea de stejari, l-a apucat plânsul: visul se fărâma în jurul lui.

„Mereu întrebam: «Care este sensul vieții?»”, mi-a povestit Thomas atunci când l-am întâlnit prima dată, într-o cafenea din Cambridge, Massachusetts. Trecuseră deja câțiva ani de la revelația pe care o avusese în munții Catskills, dar calea care îl adusese în acel punct îi rămăsese clară și

* Munte din lanțul Catskill, situat în statul New York. (n. red.)

abia aștepta să vorbească despre ea, ca și cum această aducere aminte l-ar fi putut ajuta să exorcizeze demonii trecutului său zbuciumat.

După ce a obținut două diplome de licență, în filosofie și în teologie, iar apoi o diplomă de master în studii religioase comparative, Thomas a ajuns la concluzia că practicarea budismului Zen reprezenta cheia unei vieți pline de sens. „Existau atât de multe elemente comune între filosofia pe care o studiam și budism, încât m-am gândit astfel: «Ar fi mai bine să practic direct budismul, ca să aflu răspunsul la toate aceste întrebări importante»”, mi-a spus el.

Însă, după absolvire, Thomas avea nevoie de bani, așa că și-a luat diferite joburi. Spre exemplu, timp de un an a predat limba engleză în Gumi, un oraș industrial situat în partea centrală a Coreei de Sud. Multor oameni, viața în Asia de Est li s-ar părea romantică, însă, curând, exotismul ei l-a îndepărtat pe Thomas. „În fiecare seară de vineri, după serviciu, bărbații se adunau în jurul acelor gherete de pe stradă, în dreptul cărora se întindeau niște corturi”, mi-a povestit Thomas. „Ei se adunau să bea soju (un lichior de orez distilat) până noaptea târziu. În timpul iernii, ieșeau aburi din corturi, de la toți bărbații care stăteau înăuntru și beau. Însă lucrul pe care mi-l amintesc cel mai bine este că, a doua zi, străzile erau acoperite de vomă uscată.”

Căutarea lui Thomas l-a inspirat să călătorească prin China și prin Tibet, și să petreacă un anumit timp în Africa de Sud și în alte țări, înainte să ajungă la Londra, unde a avut un job plictisitor, în care i se cerea să gestioneze o bază de date. În tot acest timp, Thomas a nutrit convingerea că budismul deținea cheia fericirii sale. De-a lungul timpului, acest vis s-a transformat în dorința de a trăi asemenea

unui călugăr. „Îmi construise o fantezie incredibilă despre practica Zen și despre viața într-o mănăstire Zen”, mi-a explicat el. „Acesta ajunsese să reprezinte visul meu devenit realitate.” Orice altă activitate profesională pălea în comparație cu această fantezie. El era hotărât să-și urmeze pasiunea.

Thomas se afla la Londra atunci când a aflat de mănăstirea Zen Mountain, și a fost imediat atras de rigoarea ei. „Acești oameni practicau budismul Zen într-o manieră foarte intensă și foarte sinceră”, își amintește el. Pasiunea lui îl obliga să simtă că mănăstirea Zen Mountain era locul ideal pentru el.

A durat nouă luni până când Thomas și-a finalizat procesul de înscriere. Când, în cele din urmă, a ajuns pe aeroportul Kennedy, după ce fusese acceptat ca novice în mănăstire, s-a urcat într-un autobuz care avea să îl ducă în zona rurală Catskill. Călătoria a durat trei ore. După ce a părăsit aglomerarea urbană, autobuzul a trecut prin mai multe așezări cochete, priveliștea devenind „din ce în ce mai frumoasă”. În cele din urmă, într-un moment de un simbolism ireal, autobuzul a ajuns la poalele muntelui Tremper, unde a oprit și l-a lăsat pe Thomas la o răscruce de drumuri. De la stația de autobuz, a luat-o la pas pe drumul care ducea la intrarea în mănăstire, care era străjuită de două porți din fier forjat, lăsate deschise în așteptarea nou-veniților.

Odată ajuns în curtea mănăstirii, Thomas s-a apropiat de clădirea principală, care, anterior, fusese o biserică cu patru niveluri, construită din calcantit extras din apropiere și acoperită cu lemn de stejar din zonă. În materialele de prezentare a mănăstirii, călugării spuneau că „era ca și cum însuși muntele se oferise pe sine ca adăpost pentru

practica spirituală”. Trecând de ușile duble din lemn de stejar, Thomas a fost întâmpinat de un călugăr, care fusese însărcinat să le ureze bun venit vizitatorilor. Străduindu-se să descrie emoțiile pe care le-a încercat în acel moment, Thomas a reușit, într-un final, să îmi explice următorul lucru: „Îți este foarte foame și știi că o să mănânci ceva nemaipomenit, așa am perceput eu experiența avută atunci”.

Thomas și-a început destul de bine noua viață de călugăr. El locuia într-o cabană mică, situată în pădure, la distanță de clădirea principală. La începutul vizitei sale, îl întrebese pe un călugăr mai în vârstă, care locuia într-o cabană asemănătoare de peste 15 ani, dacă nu se plictisise să parcurgă drumul care lega locuințele călugărilor de clădirea principală. „De-abia acum încep să învăț drumul”, i-a răspuns monahul, cu înțelepciune.

La mănăstirea Zen Mountain, ziua începea chiar și la 4.30 dimineața, în funcție de perioada anului. Învăluți în liniște, călugării întâmpinau dimineața meditând între 40 și 80 de minute, așezați pe covorașele aranjate cu „precizie geometrică” în sala principală. Priveliștea care se zărea prin ferestrele gotice de la intrarea în hol era spectaculoasă, dar covorașele îi țineau pe călugări prea aproape de sol pentru a putea privi în afară. Doi supraveghetori stăteau în spatele sălii, plimbându-se din când în când printre covorașe. Thomas a explicat: „Dacă adormeai, puteai să le ceri să te lovească cu bățul pe care îl aveau la îndemână anume pentru acest scop”.

După micul dejun, pe care monahii îl lua în aceeași sală principală, toți călugării primeau anumite sarcini. Thomas își petrecea timpul spălând toaletele și săpând rigole ca parte a îndatoririlor lui casnice, însă i se atribuiseră, într-un

mod oarecum anacronic, și sarcina de a se ocupa de designul grafic al ziarului tipărit al mănăstirii. O zi obișnuită din viața lui Thomas la mănăstire continua cu și mai multă meditație, cu discuții cu monahii mai vârstnici, și adesea cu prelegeri lungi și ermetice despre Dharma*. Călugării aveau parte de o pauză în fiecare seară, înainte de cină. Thomas profita adesea de această pauză pentru a aprinde focul în soba cu lemne din cabana lui, pregătindu-se pentru nopțile reci din Catskill.

Problemele lui Thomas au început odată cu... *koan*. În tradiția Zen, un *koan* este un joc de cuvinte, adesea prezentat sub forma unei povești sau a unei întrebări. El este menit să defidă răspunsurile logice, obligându-te astfel să ajungi la o înțelegere mult mai intuitivă a realității. Încercând să-mi explice acest concept, Thomas mi-a oferit următorul exemplu, pe care îl întâlnește pe la începutul practicii lui spirituale:

— Arată-mi un copac nemișcat, în bătaia puternică a vântului, mi-a cerut el.

— Nici măcar nu știu cum ar trebui să răspund la o asemenea cerere, am protestat eu.

— Într-o conversație, trebuie să răspunzi pe loc, fără să te gândești. Dacă faci o pauză ca asta, ești dat afară din încăperea; conversația s-a terminat, mi-a explicat Thomas.

— În regulă, deci așa fi fost dat afară.

* Termenul „Dharma” poate avea semnificații diferite în gândirea budhistă. Cel mai adesea, el se referă la ansamblul învățăturilor lui Buddha sau la felurite interpretări pe marginea acestor învățături. Unii budiști consideră că Dharma reprezintă Adevărul Absolut sau izvorul tuturor adevărilor spirituale. (n. red.)

— Iată răspunsul pe care l-am dat pentru a trece testul *koan*, mi-a zis el. Am rămas în picioare, ca un copac, și am dat ușor din brațe, de parcă ar fi bățut vântul. Înțelegi? Ideea era că acesta este un concept pe care nu poți cu adevărat să îl descrii în cuvinte.

Unul dintre primele obstacole majore cu care se confruntă un tânăr practicant Zen este *koan*-ul Mu: rezolvarea acestui *koan* reprezintă prima dintre cele opt porți ale budismului Zen. Până când nu atingi acest prag, nu ești privit ca un student serios al acestei practici. Se părea că Thomas șovăia să-mi explice acest *koan*. Mă mai întâlnisem cu acest aspect și înainte, în cercetările pe care le întreprinsesem cu privire la budismul Zen: întrucât aceste jocuri de cuvinte desfid rațiunea, riști să le transformi în banalități dacă încerci să le explici unei persoane care nu practică budismul. Din acest motiv, nu l-am forțat pe Thomas să îmi dea detalii. În schimb, am căutat pe Google. Iată una dintre traduceri pe care le-am găsit:

*Un pelerin l-a întrebat pe marele maestru Zhaozhou:
„Câinele are natura lui Buddha sau nu?” Zhaozhou
a răspuns: „Mu”.*

În chineză, „Mu” s-ar traduce mai degrabă prin „nu”. Conform interpretărilor pe care le-am găsit, Zhaozhou nu răspunde la întrebarea pelerinului, ci îl obligă pe acesta să găsească el însuși răspunsul. Thomas s-a zbătut să rezolve acest *koan*, concentrându-se intens asupra lui câteva luni. „M-am gândit și m-am tot gândit la acel *koan*”, mi-a spus el. „Am mers la culcare gândindu-mă la el. L-am lăsat să-mi învăluie întregul trup.”

Apoi, a scos-o la capăt.

„Într-o zi, mă plimbam prin pădure și a trecut un moment. Mă uitam la frunze și deodată am dispărut. Cu toții avem astfel de senzații, dar nu le dăm importanță. Însă, atunci când am avut această experiență, eram pregătit pentru ea, și totul a căpătat sens. Mi-am dat seama: «Acesta este întregul *koan*».”

Thomas întrezărise o frântură din unitatea naturii, care se află în centrul înțelegerii budiste a lumii. Această unitate a fost cea care i-a dat răspunsul la *koan*. Entuziasmat, cu prilejul următoarei discuții purtate cu un călugăr în vârstă, Thomas a făcut un gest – „un gest simplu, ceva ce ai putea face în viața de zi cu zi” – care dovedea clar că dobândise o înțelegere intuitivă a răspunsului la *koan*. Trecuse de prima poartă: oficial, acum era un discipol Zen serios.

Nu la mult timp după ce Thomas a rezolvat *koan*-ul Mu, a avut acea revelație despre pasiune. Se plimba prin aceeași pădure în care rezolvase *koan*-ul. Înarmat cu înțelepciunea furnizată de rezolvarea lui Mu, el începuse să înțeleagă prelegerile – altădată greu de pătruns – ale călugărilor vârstnici. „În timp ce mergeam pe acea cărare, mi-am dat seama că în aceste prelegeri era vorba despre același lucru ca și în *koan*-ul Mu,” mi-a spus Thomas. Cu alte cuvinte, *asta era tot. Asta oferea viața unui călugăr Zen: meditații din ce în ce mai sofisticate, cu privire la această unică și esențială înțelegere.*

Thomas ajunsese la zenitul pasiunii lui, și acum putea să se considere un practicant al spiritualității Zen, însă nu simțea pacea și fericirea absolută care îi populaseră reveriile cu privire la acest moment.

„Realitatea era că nimic nu se schimbase. Eram exact aceeași persoană, cu aceleași griji și neliniști. Târziu, într-o

după-amiază de duminică, am ajuns să înțeleg acest lucru și am început să plâng.”

Thomas își urmase pasiunea până la Mănăstirea Zen Mountain, crezând, asemenea multora dintre noi, că, pentru a fi un om fericit, trebuie să îți afli adevărata vocație și să o urmezi cu tot curajul de care ești capabil. Însă, așa cum Thomas a înțeles în acea după-amiază de duminică, în pădurea de stejari, această credință este îngrozitor de naivă. Cu toate că își împlinise visul de a practica budismul Zen, acest lucru *nu* i-a făcut viața minunată ca prin farmec.

Așa cum a descoperit Thomas, calea spre fericire – cel puțin, în ceea ce privește modul în care îți câștigi traiul – presupune un efort mai mare decât aflarea răspunsului la clasică întrebare: *Ce ar trebui să fac cu viața mea?*

Căutarea începe

Până în vara anului 2010, devenisem obsedat de găsirea răspunsului la o întrebare simplă: *De ce unii oameni ajung să iubească ceea ce fac, în timp ce mulți alții eșuează în atingerea acestui scop?* Această obsesie a fost cea care m-a condus la oameni precum Thomas, oameni ale căror povești mi-au întărit o părere despre care bănuiam de multă vreme că e adevărată: dacă vrei să îți construiești o carieră pe care să o îndrăgești, „Urmează-ți pasiunea!” nu e neapărat un sfat folositor.

Explicația pentru ceea ce m-a determinat să urmez acest drum este aceasta: în vara anului 2010, atunci când această preocupare de-abia începea să prindă contur, eram asistent postdoctoral la MIT*, unde, cu un an înainte, obținusem diploma de doctor în știința calculatoarelor. Eram pe cale să devin profesor universitar, întrucât se considera că, pentru o persoană înscrisă într-un program postdoctoral precum cel al MIT, aceasta era singura opțiune respectabilă de carieră. Dacă ești un profesor bun, aceasta este o slujbă pe viață. Cu alte cuvinte, în 2010, eu plănuiam ceea ce putea fi prima și ultima mea încercare de a mă angaja. Pentru mine, era momentul ideal să aflu de ce unii oameni sunt atât de pasionați de munca lor.

* Institutul de Tehnologie din Massachusetts (n. red.)

Cu toate acestea, încă și mai mult, în această perioadă, mă preocupa posibilitatea foarte reală de a *nu* obține un post de profesor. La scurt timp după ce l-am întâlnit pe Thomas, am stabilit o întâlnire cu îndrumătorul meu, pentru a discuta despre procesul de căutare a unui post în învățământul superior. „Cât de slabă poate fi școala la care ești dispus să mergi?” a fost prima lui întrebare. Piața locurilor de muncă din domeniul academic este mereu dură, dar, în 2010, cu o economie aflată încă în recesiune, era dură în mod special.

Pentru ca lucrurile să fie și mai complicate, în ultimii ani, domeniul meu de cercetare nu se dovedise a fi foarte popular. Ultimii doi studenți, din grupul în cadrul căruia îmi scrisesem disertația, obținuseră posturi de profesor în Asia, în timp ce ultimii doi absolvenți ai programului post-doctoral, care făcuseră și ei parte din același grup, ajunseseră în Lugano, Elveția, respectiv în Winnipeg, Canada. „Trebuie să recunosc că procesul mi s-a părut destul de dificil, stresant și deprimant”, mi-a spus unul dintre acești foști studenți. Având în vedere că eu și soția mea ne doream să rămânem în Statele Unite, preferabil pe Coasta de Est – aceasta fiind o alegere care ne limita drastic opțiunile –, m-am confruntat cu posibilitatea reală ca încercarea mea de a obține un post în învățământul superior să se soldeze cu un eșec, lucru care m-ar fi forțat să iau efectiv totul de la zero, în încercarea de a-mi da seama ce aș vrea să fac cu viața mea.

Acesta era contextul în care am început ceea ce am ajuns să numesc „căutarea mea”. Întrebarea mea era clară: *cum ajung oamenii să iubească ceea ce fac?* Și aveam nevoie de un răspuns.

Această carte prezintă ce am descoperit în timpul căutării mele.

Iată la ce te poți aștepta în paginile următoare:

Așa cum am menționat, nu progresasem foarte mult în căutarea mea atunci când mi-am dat seama, așa cum o făcuse și Thomas înaintea mea, că sfatul convențional cu privire la succesul în carieră – *Urmează-ți pasiunea!* – este profund greșit. Nu numai că nu reușește să descrie felul în care majoritatea oamenilor ajung să aibă o carieră strălucită, dar pentru mulți el poate chiar să înrăutățească lucrurile, determinându-i să-și schimbe frecvent jobul și creându-le stări necruțătoare de anxietate, atunci când, așa cum s-a întâmplat în cazul lui Thomas, realitatea, în mod inevitabil, nu se ridică la înălțimea visului.

Pornind de la aceste considerații, voi începe cu regula nr. 1, în care voi demola supremația acestei *Ipoteze a Pasiunii*. Însă nu mă voi opri aici. Căutarea mea m-a forțat să merg dincolo de identificarea lucrurilor care nu funcționează, obligându-mă să răspund și la următoarea întrebare: **Dacă „Urmează-ți pasiunea” nu este un sfat bun, ce ar trebui să fac în schimb?** Căutarea acestui răspuns, descrisă în regulile 2, 3 și 4, m-a condus în locuri neașteptate. Spre exemplu, pentru a înțelege mai bine importanța autonomiei, am ajuns să petrec o zi la o fermă organică, al cărei proprietar era un tânăr absolvent al unei universități din Ivy League*. Pentru a-mi nuanța înțelegerea conceptului de „abilitate”, am petrecut timp în compania unor muzicieni profesioniști –

* O rețea de universități de prestigiu din zona de nord-est a SUA. (n. red.)

reprezentanți ai unei culturi de meșteșugari pe cale de dispariție, care, am considerat eu, aveau ceva important de spus despre maniera în care abordăm munca. Am pătruns totodată în lumea investitorilor, a scenariștilor, a programatorilor excepționali și a profesorilor remarcabili – asta pentru a oferi doar câteva exemple –, în încercarea de a înțelege cu adevărat ce contează și ce nu contează atunci când un om vrea să-și construiască o carieră strălucită. Am fost surprins de cât de multe perspective au devenit vizibile odată ce am îndepărtat ceața groasă, generată de insistența unilaterală asupra urmării pasiunii. Poveștile cuprinse în această carte sunt legate printr-un fir comun: *importanța abilității*. Am descoperit că lucrurile care fac ca un job extraordinar să fie extraordinar sunt lucruri rare și valoroase. Dacă îți dorești aceste lucruri în viața profesională, trebuie ca și tu să oferi în schimb ceva rar și valoros. Cu alte cuvinte, trebuie să fii bun tu însuși, înainte să te aștepți la o slujbă bună.

Desigur, măiestria de una singură nu este suficientă pentru a garanta fericirea: numeroasele exemple de oameni foarte respectați, dar dependenți de muncă și nefericiți, sprijină această idee. Prin urmare, firul principal al argumentației mele va depăși simpla dobândire de abilități folositoare, ajungând la arta subtilă a investirii *capitalului de carieră*, pe care îl generează acestea, în tipurile de caracteristici potrivite profesiei tale.

Acest argument contrazice înțelepciunea convențională. El retrogradează pasiunea și o trimite în plan secund, afirmând că acest sentiment este un epifenomen al unei vieți profesionale de succes. Nu îți urma pasiunea; ci, mai degrabă, las-o pe ea să te urmeze *pe tine*, pe măsură ce încerci să

devii, după cum spune Steve Martin în citatul meu preferat, „prea bun ca să fii ignorat” .

Pentru mulți, acest concept reprezintă, în mare măsură, o schimbare radicală, și, așa cum se întâmplă cu orice idee inovatoare, el trebuie să își facă o intrare zgomotoasă. De aceea, am scris această carte în stilul unui manifest. Am împărțit conținutul în patru „reguli”, dându-i fiecăreia, în mod intenționat, un titlu provocator. Am încercat, de asemenea, să scriu o carte scurtă și cu un impact puternic: vreau să prezint un nou mod de a privi lumea, însă nu vreau să îmi explic excesiv ideile cu un surplus de exemple și discuții. Această carte oferă *într-adevăr* sfaturi concrete, dar în aceste pagini, nu vei găsi sisteme în zece pași sau teste de autoevaluare. Subiectul este prea subtil pentru a fi redus la formule.

Până la finalul cărții, vei afla cum se sfârșește povestea mea și care sunt modalitățile specifice în care aplic aceste descoperiri în viața mea profesională. Ne vom întoarce și la Thomas, care, după revelația descurajantă pe care a avut-o la mănăstire, a fost capabil să revină la primele sale principii, să nu se mai concentreze asupra *găsirii unui loc de muncă potrivit*, ci asupra *modului în care poate munci corect*, și să îndrăgească, pentru prima dată în viața lui, ceea ce face. Aceasta este fericirea la care ar trebui să aspiři și tu.

Sper că ideile care urmează te vor elibera de sloganuri simple precum „Urmează-ți pasiunea!” și „Fă ce-ți place!” – tipul acela de sloganuri care au ajutat la crearea confuziei cu privire la carieră, chinându-i pe atât de mulți oameni în ziua de azi –, și îți vor oferi în schimb o cale *realistă* către o viață profesională antrenantă și plină de sens.

Regula nr. 1:
Nu îți urma pasiunea

Capitolul I – „Pasiunea” lui Steve Jobs

*În care pun sub semnul întrebării validitatea **Ipotezei Pasiunii**, care spune că esența fericirii în carieră este ca jobul tău să corespundă unei pasiuni preexistente.*

Ipoteza Pasiunii

În iunie 2005, Steve Jobs s-a urcat pe podiumul stadionului Universității Stanford pentru a ține un discurs în fața absolvenților universității. Pe sub roba formală, Jobs purta blugi și era încălțat cu sandale. A rostit, în fața unei mulțimi formate din 23.000 de absolvenți, un discurs scurt care prezenta lecții desprinse din viața lui. Aflat aproape de mijlocul discursului, Jobs a oferit următorul sfat:

Trebuie să îți dai seama ce iubești... Singura modalitate prin care poți face o muncă extraordinară este să iubești ceea ce faci. Dacă nu ți-ai descoperit încă pasiunea, continuă să cauți, și nu te mulțumi cu mai puțin de atât.

Atunci când Jobs și-a încheiat alocuțiunea, publicul s-a ridicat în picioare și l-a ovaționat.

Deși discursul lui Jobs conținea mai multe lecții de viață, accentuarea faptului că trebuie să faci ce îți place era tema adevărată. De exemplu, în comunicatul de presă oficial, care a descris acest eveniment, *Stanford News Service* a relatat că Jobs „i-a îndemnat pe absolvenți să își urmeze visurile”.

La scurt timp după aceea, o înregistrare video neoficială a discursului a fost publicată pe YouTube, unde a devenit virală, strângând peste trei milioane și jumătate de vizualizări. Când Stanford a postat în cele din urmă înregistrarea oficială, aceasta a strâns încă trei milioane de vizualizări. Comentariile pe marginea acestor videoclipuri s-au concentrat asupra faptului că este important să îți îndrăgești munca, publicul rezumându-și reacțiile în feluri asemănătoare:

„Cea mai de preț lecție este să îți găsești scopul, să îți urmezi pasiunile... Viața este prea scurtă pentru a face ce crezi tu că trebuie să faci.”

„Urmează-ți pasiunile – viața este făcută pentru a fi trăită.”

„Pasiunea este motorul vieții.”

„Pasiunea pentru munca ta este ceea ce contează.”

„«Nu te mulțumi cu mai puțin». Amin!”

Cu alte cuvinte, foarte mulți indivizi dintre milioanele de oameni care au urmărit acest discurs au fost entuziasmați să îl vadă pe Steve Jobs – un reprezentant remarcabil al gândirii iconoclaste – punându-și ștampila de aprobare pe un sfat de carieră extrem de popular, pe care eu îl numesc „Ipoteza Pasiunii”.

Ipoteza Pasiunii

În sfera profesională, cheia fericirii este ca mai întâi să îți găsești pasiunea, iar apoi să găsești un job care se potrivește cu această pasiune.

În societatea americană modernă, această ipoteză este una dintre cele mai răspândite. Aceia dintre noi care sunt suficient de norocoși încât pot, într-o oarecare măsură, să aleagă ce doresc să facă cu viața lor sunt bombardați cu acest mesaj încă de la o vârstă fragedă. Ni se spune să îi venerăm pe cei care au curajul să își urmeze pasiunea și să-i compătimim pe trântorii conformiști care merg pe căi bătătorite.

Dacă te îndoiești de ubicuitatea acestui mesaj, te îndemn ca, data viitoare când vizitezi o librărie, să te uiți timp de câteva minute la raftul pe care se află cărțile cu sfaturi de carieră. Dacă vei face abstracție de ghidurile care te învață cum să îți scrii CV-ul și cum să te porți în cadrul unui interviu de angajare, va fi greu să găsești o carte care să nu promoveze Ipoteza Pasiunii. Aceste cărți au titluri precum *Career Match: Connecting Who You Are with What You'll Love to Do (Cariera ideală: legătura dintre cine ești și ce îți place să faci)* și *Do What You Are: Discover the Perfect Career for You Through the Secrets of Personality Type (Pune în practică ceea ce ești: descoperă cariera perfectă pentru tine, prin analiza tipurilor de personalitate)*, iar aceste cărți îți garantează că, între tine și jobul mult visat, stau doar câteva teste de personalitate. De curând, a început să se răspândească o variantă nouă, mult mai nocivă, a Ipotezei Pasiunii – o teorie care susține sus și tare că joburile tradiționale, „de birou”, sunt rele, prin însăși natura lor, și că a-ți urma pasiunea înseamnă a porni pe propriul tău drum. Aici vei găsi titluri precum *Escape from Cubicle Nation (Evadarea din universul birourilor)*, care, așa cum a descris-o un critic, „te învață trucuri care te ajută să afli ce anume te face să torci”.

Aceste cărți, precum și miile de bloggeri cu normă întreagă, de consilieri profesioniști și de mentori autoprocamați, care gravitează în jurul acelorași dezbateri esențiale despre fericirea la locul de muncă, ne vând cu toții aceeași lecție: *pentru a fi fericit, trebuie să îți urmezi pasiunea*. Așa cum mi-a spus un cunoscut consilier vocațional, îndemnul: „Fă ce-ți place, iar banii vor veni de la sine” a devenit mottoul *de facto* în domeniul consilierii în materie de carieră.

Există însă o problemă care pândește aici: când treci dincolo de sloganuri și analizezi în detaliu felul în care oameni pasionați precum Steve Jobs și-au început cariera, sau când îi întrebi pe oamenii de știință ce anume determină fericirea la locul de muncă, chestiunea devine mult mai complicată. Începi să găsești firele unor nuanțe care, odată ce tragi de ele, destramă certitudinea strâns țesută a Ipotezei Pasiunii, ducând, în cele din urmă, la o recunoaștere tulburătoare: **e posibil ca „Urmează-ți pasiunea” să fie un sfat foarte greșit.**

În perioada de după absolvirea studiilor universitare, am început să trag de aceste fire, iar în cele din urmă am respins complet Ipoteza Pasiunii, în încercarea de a afla ce contează cu adevărat atunci când încerci să îți construiești o carieră pe care să o îndrăgești. Regula nr. 1 este dedicată prezentării argumentului meu împotriva pasiunii, întrucât această descoperire – anume, faptul că „Urmează-ți pasiunea!” este un sfat greșit – oferă fundamentul pentru tot ce urmează. Poate că cel mai bun punct de plecare este povestea cu care mi-am început expunerea: povestea adevărată a lui Steve Jobs și a înființării companiei Apple Computer.

Fă ce a făcut Steve Jobs, nu ce a zis el

Dacă l-ai fi întâlnit pe tânărul Steve Jobs în anii de dinainte să fondeze compania Apple Computer, nu l-ai fi catalogat ca fiind o persoană pasionată de ideea construirii unei companii tehnologice. Jobs a urmat cursurile Reed College, o enclavă prestigioasă a artelor liberale din Oregon, iar în anii studenției și-a lăsat părul lung și a început să meargă desculț. Spre deosebire de alți vizionari din industria tehnologică, contemporani cu el, Jobs, când era student, nu era interesat în mod deosebit de afaceri sau de electronică. În schimb, a studiat dansul și istoria Occidentului, manifestând totodată un interes vag în raport cu misticismul oriental.

Jobs a renunțat la facultate după primul an, însă a mai rămas un timp în campus, dormind pe jos și șterpelind mâncare de la templul local Hare Krishna*. Nonconformismul său l-a transformat într-o celebritate în campus – un „ciudat”, ca să folosim termenul folosit în epocă. Așa cum observă Steve Young în biografia extrem de bine documentată a lui Steve Jobs, publicată în anul 1988 și intitulată *Steve Jobs: the Journey is the Reward* (*Steve Jobs: călătoria este recompensa*), Jobs s-a plictisit în cele din urmă să fie sărac, iar la începutul anilor '70 s-a întors acasă, în California, unde s-a mutat din nou cu părinții și a obținut un job cu program de noapte la Atari. (Compania îi atrăsese atenția printr-un anunț publicat în ziarul *San Jose Mercury News*. Anunțul spunea: „Distrează-te și fă bani”.) În această perioadă, Jobs își împărțea timpul între Atari și All-One Farm,

* Hare Krishna este o mișcare spirituală derivată din hinduismul clasic, răspândită în Occident cu începere din anii '60. (n. red.)

o comunitate rurală situată la nord de San Francisco. La un moment dat, a renunțat timp de câteva luni la jobul de la Atari și a pornit într-o călătorie spirituală ca cerșetor prin India, iar la întoarcere a început să se antreneze cu asiduitate la Centrul Zen Los Altos, situat în apropiere.

În 1974, după ce Jobs s-a întors din India, Alex Kamradt, un inginer și un antreprenor din zonă, local, a fondat Call In Computer, o companie producătoare de calculatoare ce puteau fi accesate simultan, de mai mulți utilizatori. Kamradt l-a abordat pe Steve Wozniak și i-a cerut să proiecteze un terminal pe care să-l vândă clienților și prin care aceștia să se conecteze la calculatorul aflat în centrul rețelei. Spre deosebire de Jobs, Wozniak era un as în electronică, era obsedat de tehnologie și avea studii superioare. Pe de altă parte, Wozniak nu avea deloc spirit de afacerist, așa că i-a permis lui Jobs, un prieten vechi, să se ocupe de detaliile contractului cu Alex Kamradt. Totul a mers bine până în toamna anului 1975, când Jobs a plecat pentru restul sezonului, ca să stea împreună cu cei din comunitatea All-One. Din nefericire, el nu i-a spus și lui Kamradt că intenționa să plece. Iar atunci când s-a întors, fusese deja înlocuit.

Ți-am spus această poveste, fiindcă acestea nu par a fi acțiunile unei persoane pasionate de tehnologie și de antreprenoriat, și totuși aceste evenimente au avut loc cu mai puțin de un an înainte ca Jobs să înființeze Apple Computer. Altfel spus, cu doar câteva luni înainte să fondeze această companie vizionară, Steve Jobs era un tânăr oarecum nehotărât, aflat în căutarea iluminării spirituale, și care manifesta un oarecare interes în raport cu electronica doar atunci când asta îl ajuta să câștige rapid niște bani.

În acest context, Jobs a dat peste marea lui șansă mai târziu, în decursul aceluiași an. El a observat că „geniile informaticii” din orașul lui erau entuziasmate de lansarea unui nou model de calculator, pe care persoanele pasionate de electronică îl puteau asambla acasă. (Steve Jobs nu era singurul care a observat potențialul acestui dispozitiv foarte popular. Când un tânăr ambițios, student la Harvard, pe nume Bill Gates, a văzut primul kit de asamblare a unui computer pe coperta revistei *Popular Electronics*, a înființat o companie care urma să dezvolte o versiune a limbajului de programare BASIC pentru noul dispozitiv, și a renunțat în cele din urmă la facultate pentru a se dedica afacerii sale. El și-a numit noua firmă Microsoft.)

Jobs i-a prezentat lui Wozniak ideea sa de a proiecta o placă cu circuite imprimate pentru asamblarea calculatoarelor, pentru a le putea vinde pasionaților de informatică din orașul lor. Planul inițial era ca plăcile să aibă un preț de producție de 25 de dolari bucata și un preț de vânzare de 50 de dolari. Jobs voia să vândă, în total, o sută de plăci. Dacă scădeau costurile de imprimare a plăcilor, precum și comisionul de 1.500 de dolari pentru designul inițial, cei doi ar fi rămas cu un profit frumos de 1.000 de dolari. Nici Wozniak și nici Jobs nu au renunțat la slujba lor: acesta era doar un proiect de afacere cu risc minim, de care se puteau ocupa în timpul liber.

Totuși, din acest moment, povestea devine repede legendă. Steve a intrat desculț în Byte Shop, revoluționarul magazin de computere al lui Paul Terrell din Mountain View, și i-a propus lui Terrell să pună în vânzare plăcile cu circuite. Terrell nu voia să vândă doar plăci, însă a spus că va cumpăra calculatoare complet asamblate. El avea să

plătească 500 de dolari pentru fiecare calculator și voia să achiziționeze cincizeci de calculatoare de îndată ce ar fi putut fi livrate. Jobs a profitat de oportunitatea de a câștiga o sumă și mai mare și a început să împrumute bani ca să strângă capitalul inițial necesar. Apple Computer s-a născut în urma acestor evenimente neașteptate. Așa cum subliniază Young: „Planurile lor erau prudente și de mică anvergură. Ei nu visau că vor cuceri lumea”.

Lecțiile confuze ale lui Steve Jobs

Am relatat în detaliu povestea lui Steve Jobs, fiindcă, atunci când vrei să-ți găsești un job care să te facă să te simți împlinit, detaliile contează. Dacă tânărul Steve Jobs și-ar fi urmat propriul sfat și ar fi hotărât să-și urmeze doar pasiunea în sfera profesională, probabil că astăzi l-am fi găsit la Centrul Zen Los Altos, și ar fi fost unul dintre cei mai populari profesori de acolo. Însă el nu a urmat acest sfat simplu. Apple Computer nu s-a născut din pasiune, ci a fost rezultatul unei șanse norocoase – o afacere „minoră” lansată în mod neașteptat.

Nu mă îndoiesc de faptul că, în cele din urmă, Jobs a devenit pasionat de munca lui: dacă i-ai urmărit vreunul dintre discursurile importante, ai văzut un om căruia în mod evident îi place ceea ce face. *Și ce dacă?* Tot ce ne spune acest lucru este că *e bine să îți placă ceea ce faci*. Acest sfat, deși este adevărat, este aproape un truism și nu ne ajută să găsim un răspuns la întrebarea presantă care ne interesează cu adevărat: *Cum vom găsi, până la urmă, un job pe care să ajungem să îl iubim?* Să procedăm asemenea lui Steve Jobs, să nu fim rigizi și să ne implicăm în mai multe proiecte,